

QA-NEWS

ข่าวประกันคุณภาพการศึกษา พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

KMITNB

☉ Ins.1123 E-mail : qa@kmitnb.ac.th

ฉบับที่ 78 ปักษ์หลัง สิงหาคม พ.ศ. 2547

การพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัย

ในประเทศออสเตรเลีย

ประสบการณ์ของ QA Forum

QA NEWS ฉบับนี้ขอนำประสบการณ์การศึกษาดูงานด้านการพัฒนาบุคลากรในมหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย ของกลุ่มเสวนาประกันคุณภาพการศึกษา (QA Forum) ของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ที่ได้ศึกษาดูงานการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 5-14 พฤศจิกายน 2546 มานำเสนอ ดังนี้

มหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรเป็นอย่างยิ่ง โดยแต่ละแห่งได้เน้นการพัฒนาบุคลากรทั้งสายวิชาการ และสายสนับสนุน และแต่ละแห่งได้จัดโปรแกรมในการพัฒนาบุคลากรเพื่อเป็นพื้นฐานที่เหมือนกัน คือ มีโปรแกรมปฐมนิเทศผู้เข้าทำงานใหม่ นอกจากนั้นก็มีโปรแกรมพัฒนาบุคลากรทั้งสายวิชาการ และสายสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคนให้ทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของตนอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะบุคลากรสายวิชาการนั้นมหาวิทยาลัยในออสเตรเลียหลายแห่ง ได้หาวิธีการจูงใจให้บุคลากรผู้ทำหน้าที่สอนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับบุคลากรสายวิชาการ แล้วยังมีการย้ายหมุนเวียนบุคลากรในมหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้เรียนรู้งานหลากหลาย และทำงานเป็นมากกว่า 1 อย่าง ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มศักยภาพ และโอกาสในความก้าวหน้าของตัวบุคลากรเองแล้ว มหาวิทยาลัยยังสามารถใช้บุคลากรเหล่านี้ ยามฉุกเฉินได้อีกด้วย เมื่อบางหน่วยงานขาดคนและยังหาคนทดแทนไม่ได้

จากประสบการณ์การศึกษาดูงานครั้งนี้ QA Forum มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ควรเพิ่มการพัฒนาในเชิงระบบที่สำคัญๆ ดังต่อไปนี้

1. ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยอาจจัดให้มี Supervisor สำหรับบุคลากรใหม่ และให้เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานได้ตลอดปี เมื่อสิ้นปี ทั้ง Supervisor และบุคลากรผู้นั้นต้องร่วมกันทบทวนและประเมิน

ในสิ่งที่ได้ทำไป พร้อมทั้งวางแผนเพื่อจะได้ปรับปรุงงานสำหรับปีต่อไป

2. ระบบการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มหาวิทยาลัยควรมีแนวทางให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้ทราบถึงกระบวนการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของงาน และให้รางวัลผู้ปฏิบัติงานดีเด่น อาทิ งานวิจัยดีเด่น การสอนดีเด่น การบริการดีเด่น เป็นต้น

3. ระบบการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีโปรแกรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง และบางโปรแกรมอาจให้ประกาศนียบัตรเพื่อเพิ่มคุณวุฒิให้สูงขึ้นได้ เช่น ประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษา : การอุดมศึกษา (Graduate Certificate in Education Studies : Higher Education) เป็นต้น

มุมมองด้านคุณภาพการศึกษา

ของประธานกรรมการบริหาร สมศ.

ดร.โอฬาร ไชยประวัติ ประธานกรรมการบริหาร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) คนใหม่ที่สืบทอดตำแหน่งแทน นายอมเรศ ศิลาอ่อน ซึ่งเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับเป็นอย่างดีในฐานะนักเศรษฐศาสตร์ ได้กล่าวถึงคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยในสายตาของนักเศรษฐศาสตร์ว่า เรื่องคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของประเทศเป็นเรื่องจำเป็น และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต จากประสบการณ์และมุมมองภาคธุรกิจ เห็นว่า **จุดสำคัญของการศึกษา คือ ทำอย่างไรให้การศึกษานผลิตคนที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของคนในวงการธุรกิจ** สิ่งนี้คือสิ่งที่ต้องสร้างคน และฝึกฝนตั้งแต่อยู่ในโรงเรียน ในสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่จะผลิตบัณฑิต **ควรจัดการเรียนการสอนให้มีบริบทที่คล้ายคลึงกับการทำงานจริง ให้ได้เรียนรู้ และฝึกฝนจริงตั้งแต่ขณะยังศึกษาอยู่** การศึกษาควรอยู่ในสภาพจำลองของธุรกิจ เช่นเดียวกับการเตะฟุตบอลในเกมคอมพิวเตอร์ ที่เน้นบริบทที่คล้ายคลึงจริง และสถานการณ์

จำลอง โดยใช้เทคโนโลยีช่วย เช่นเดียวกับการศึกษา ที่จะสร้างบริบทต่างๆ ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน และเป็นประโยชน์ที่จะทำให้ผู้เรียนจบไปแล้วสามารถปฏิบัติงานจริงได้

ทักษะที่จำเป็นสำหรับคนในยุคนี้ก็อีกอย่างก็คือ เรื่องภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทักษะเรื่องของคณิตศาสตร์ และทักษะทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งถือเป็นความชำนาญขั้นพื้นฐานที่ทุกคนควรจะต้องมี

การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพ เพราะการศึกษาในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกนั้น ไม่ใช่พหุสูตร ไม่เน้นที่การใช้ความจำในการศึกษา แต่เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้คนรู้จักคิด เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างให้เป็นคนใฝ่รู้เพื่อค้นหาคำตอบในเรื่องต่างๆ รู้จักวิธีการและกระบวนการวิจัย เหล่านี้เป็นจุดสำคัญของการให้การศึกษาในระดับนี้

สำหรับบทบาทของ สมศ. นั้น ดร.โอฬาร กล่าวว่า ในการที่มีสมศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระ ที่มีความเป็นกลาง ที่จะประเมินและรายงานผลการประเมินตามที่กฎหมายกำหนดนั้น เป็นบทบาทสำคัญที่จะทำให้เกิดข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารประเทศ ในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษากิจการสนับสนุนจัดสรรงบประมาณ และเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาต่างๆ

ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ สมศ. ควรจะดำเนินการ คือ การประมวลผลและสังเคราะห์ผลการประเมิน โดยศึกษาปัจจัยในด้านต่างๆ หลายๆ ด้าน ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา เช่น เปรียบเทียบสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กับสถานศึกษาในชนบท ในภาคใดภาคหนึ่งที่มีบริบทต่างกัน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากผลการประเมินภายนอก และสรุปโดยกระบวนการและวิธีการวิทยาการวิจัยว่ามีผลต่อคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น ซึ่งหากได้ข้อมูลในลักษณะนี้หลาย ๆ เรื่อง ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ทำให้มองเห็นภาพการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน มองเห็นความเป็นจริงในสภาพจริงที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนายกระดับมาตรฐานการศึกษาไทยต่อไปได้ การดำเนินการเช่นนี้ ไม่จำเป็นต้องรอผลสรุปจากการรับรองรายงานการประเมินขั้นสุดท้าย แต่สามารถดำเนินการได้เมื่อทราบผลการประเมินในเบื้องต้น เพราะจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ได้ทันที และสิ่งนี้ถือเป็นเรื่องที่ทำหายที่อยากจะทำให้สำเร็จในฐานะประธานกรรมการบริหาร สมศ.

ที่มา : หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก, 5 กรกฎาคม 2547

หลักการที่แท้จริงของการศึกษา

QA News ขอนำบางส่วนของบทบรรยายเรื่อง ความสำคัญของการประกันคุณภาพ ของนายอมเรศ ศิลาอ่อน ประธานมูลนิธิเพื่อการพัฒนาการศึกษาไทย มาเผยแพร่ให้ทราบ ดังนี้

หลักการที่แท้จริงของการศึกษา คือ การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังท้องถิ่น และในที่สุดก็ไปยังสถานศึกษา เพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกิดความมั่นใจว่า ไม่ว่าเด็กจะอยู่ที่ไหน จะต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน ในอดีตถึงปัจจุบันเราก็มองเห็นค่อนข้างชัดเจนว่า มีการเหลื่อมล้ำต่ำสูงระหว่างคุณภาพการศึกษาระหว่างในเมืองกับชนบท ในถิ่นที่ทุรกันดารกับถิ่นที่มีความรุ่งเรือง เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ต้องการที่จะให้เด็กไทยทุกคนมีสิทธิ์และมีความสามารถที่จะได้รับการศึกษา เพื่อให้แต่ละคนมีโอกาสที่จะพัฒนาทักษะ พัฒนาศักยภาพของตนเองให้ดีที่สุด ซึ่งเราเชื่อว่าเป็นสิ่งที่จะทำให้บ้านเมืองมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศได้ในระยะยาว

เรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษาก็เป็นเรื่องหนึ่งที่อยู่ในกระบวนการนี้ ที่จะมีการปรับปรุงคุณภาพและยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง การประกันคุณภาพในที่สุดแล้วคือทำให้ความมั่นใจกับผู้เรียน โดยเฉพาะผู้ปกครองที่จะต้องเป็นผู้ดูแลผู้เรียนในระยะแรก **ให้ความมั่นใจกับคนเหล่านี้ว่า มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานของสถานศึกษาแต่ละแห่ง มีคุณภาพเพียงพอที่จะสร้างลูกหลานของเขาให้เป็นคนที่มีคุณภาพได้**

หลักการของการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่ทั้งสมศ. กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมดมีความเชื่อมั่นว่า เป็นเรื่องที่จะต้องทำไปควบคู่กับการจัดการศึกษา คือไม่ใช่เป็นการทำอะไรแปลกแยกแต่ว่าเป็นการทำไปด้วยกัน **การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่ควรจะทำเป็นงานปกติ ไม่ใช่งานพิเศษ และที่สำคัญที่สุดก็คือ การประเมินคุณภาพการศึกษาควรทำอย่างต่อเนื่อง** โดยมีความหวังว่าจากการที่ทำความเข้าใจกับการจัดการศึกษา ทำอย่างเป็นปกติ และทำอย่างต่อเนื่องก็จะช่วยกันสร้างวัฒนธรรมองค์กรของการศึกษาได้ว่า เรื่องของคุณภาพเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องเอาใจใส่ และทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องทำให้มีคุณภาพ มีมาตรฐานที่บ้านเมืองยอมรับได้ มาตรฐานที่จะทำให้คนไทยรุ่นต่อไปมีความรู้ความสามารถที่จะตามคนในชาติอื่น ๆ ในสังคมอื่น ๆ ได้ทัน